

Hotelli- ja ravintolamuseo
Tallberginkatu 1 G
00180 Helsinki

Helsinki 28.6.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö
OKM/32/040/2015

EHDOTUS MUSEOPOLIITTISEKSI OHJELMAKSI – HOTELLI- JA RAVINTOLAMUSEOSÄÄTIÖN LAUSUNTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 29.6.2015 työryhmän Museopoliittisen ohjelman laatimista varten. Työryhmän tehtävänä oli tarkastella kokonaisvaltaisesti suomalaista ammatillisesti hoidettua museokenttää, muodostaa näkemys sen tulevaisuudesta ja laatia ehdotus museopoliittisiksi linjauksiksi ja painopisteiksi, jotka perustuvat kulttuuripolitiikan tavoitteisiin ja toimintaympäristön muutoksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Hotelli- ja ravintolamuseolta lausuntoa ehdotuksesta museopoliittiseksi ohjelmaksi 30.6.2017 mennessä.

Museopoliittisen ohjelmaehdotuksen tavoitteena on nostaa esiin museot asiantuntijoina, kumppaneina ja mahdollistajina. Ehdotuksen mukaan museot tarjoavat elämyksiä ja tietoa ja luovat näin mahdollisuuksia luovuudelle, sivistykselle, identiteettien rakentumiselle ja muutosten ymmärtämiselle. Museot ovat kattavasti tarjolla oleva kulttuuripalvelu ja niiden rooli alueiden vetovoimaisuuden ja elinvoimaisuuden kehittämisessä on keskeinen.

Museopoliittisessa ohjelmaehdotuksessa linjataan museoalan keskeiset menestystekijät vuoteen 2030. Näitä käsitellään seuraavien kuuden kehittämiskokonaisuuden kautta:

- Tavoitteena kohtaamiset ja kumppanuudet
- Osaava ja oppiva museoala
- Museoiden kokoelmat esille ja käyttöön
- Digitaalisuus mahdollisuuksien avaajana
- Uudistuva, vahva ja vaikuttava museokenttä
- Kestävyyttä ja joustavuutta rahoitukseen

Hotelli- ja ravintolamuseo lausuu ehdotuksesta seuraavaa:

Hotelli- ja ravintolamuseon näkemyksen mukaan ohjelman sävy on oikea: museoiden merkityksen ja potentiaalinn tunnistava ja eteenpäin luottavasti katsova. Hotelli- ja ravintolamuseo lausuu kiitoksensa siitä, että ehdotus nostaa esiin museoiden roolin monipuolisina yhteiskunnallisina toimijoina: asiantuntijoina, kumppaneina ja mahdollistajina. Ehdotuksessa korostetaan ansiokkaasti yhteistyötä ja verkostoja kaikessa museotyössä. Erilaiset kumppanuudet ja verkostot ovat monelle museolle, kuten Hotelli- ja ravintolamuseolle, elintärkeitä toimintatapoja jo nyt.

Ohjelman visiona on, että vuonna 2013 Suomessa on Euroopan ajankohtaisimmat museot ja innostuneimmat asiakkaat. Ohjelmaehdotuksessa ei kuitenkaan esitetä analyysiä eurooppalaisesta museokentästä tai sen kehityssuunnasta. Analyysi sitoisi vision paremmin siihen toimintaympäristöön, johon suomalainen museokenttä asemoituu. Hotelli- ja ravintolamuseo ehdottaa ohjelman täydentämistä tältä osin.

Ohjelmaehdotus nostaa esiin kokoelmat ja korostaa niiden roolia museotyössä. Kokoelmat muodostavat museotoiminnan ytimen, joten niiden näkyvä rooli ohjelmaehdotuksessa on Hotelli- ja ravintolamuseon mielestä perusteltu.

Ehdotus myös kannustaa museoita kokoelmien digitointiin ja avoimeen julkaisuun. Hotelli- ja ravintolamuseo muistuttaa, että digitoinnin ja julkaisutoiminnan turvaamiseksi museoille tulee turvata myös riittävät taloudelliset resurssit. Kokoelmavalokuvien avoin julkaiseminen verkossa johtaa monessa museossa tulonmenetyksiin, kunnes korvaavia ansaintamalleja on kehitetty. Tämä tulisi Hotelli- ja ravintolamuseon mielestä ottaa huomioon ohjelmaehdotuksen taloudellisia vaikutuksia kuvaavassa osiossa.

Näyttelytoimintaa ei ole nostettu museopoliittisessa ohjelmaehdotuksessa keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Ehdotuksessa kuitenkin todetaan, että näyttelytoiminta on usein näkyvin ja tunnetuin osa museotyötä. Näyttelyiden avulla on mahdollista saada aikaan visiossakin mainittu innostus asiakkaissa. Vaikka näyttelytoiminnasta ei ohjelmassa olisikaan omaa kehittämiskokonaisuutta, olisi Hotelli- ja ravintolamuseon mielestä tärkeää tuoda näyttelyiden keskeinen rooli museotoiminnassa esille. Hotelli- ja ravintolamuseo ehdottaa ohjelman täydentämistä tältä osin.

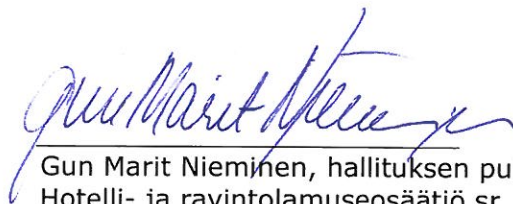
Ohjelmaehdotuksessa esitetään valtakunnallisen erikoismuseojärjestelmän korvaamista valtakunnallisilla vastuumuseoilla. Valtakunnalliset vastuumuseot olisivat kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivisia museoalan kehittäjiä, jotka keskittyisivät valtakunnallisiin toimintasektoreihin. Ehdotuksessa todetaan, että valtakunnallisten vastuumuseoiden rahoitusta tullaan tarkastelemaan jatkossa yhä vahvemmin tehtäväperusteisesti. Tehtävien määrittelyssä otetaan huomioon toimijakentän monimuotoisuus. Rahoituksen kriteerit ja toteutustapa täsmennetään valtiopoliittisen järjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Hotelli- ja ravintolamuseo on hakenut valtakunnallisen erikoismuseon asemaa vuonna 2015, mutta sitä ei tuolloin myönnetty. Hotelli- ja ravintolamuseon strategiassa on kuitenkin linjattu, että museon toimintaa tullaan jatkossakin kehittämään siten, että se vastaa valtakunnallisen erikoismuseon – tulevaisuudessa valtakunnallisen vastuumuseon – kriteereitä. Hotelli- ja ravintolamuseo esittää, että tulevan valtakunnallisten vastuumuseoiden järjestelmän tulee olla sellainen, että vastuumuseoksi voidaan tulevaisuudessa hyväksyä myös uusia museoita, mikäli nämä voivat osoittaa pystyvänsä hoitamaan valtakunnalliselle vastuumuseolle osoitettavat tehtävät.

Helsingissä 28.6.2017

Anni Pelkonen, museonjohtaja
Hotelli- ja ravintolamuseo

Gun Marit Nieminen, hallituksen puheenjohtaja
Hotelli- ja ravintolamuseosäätiö sr

Hotelli- ja ravintolamuseo

Kaapelitehdas, Tallberginkatu 1 G 60, FI-00180 Helsinki, FINLAND
www.hotellijaravintolamuseo.fi, hmr@hotellijaravintolamuseo.fi